

Filmanmeldelse

***Englepels* – film om barn og sorg**

Filmanmeldelse v/Atle Dyregrov

Englepels

En filmproduksjon av Fabel & Fakta. 2001

I videofilmatiseringen av *Englepels* etter teaterstykket ved samme navn, basert på en bok av Iben Sandemose, følger vi en ”liten gutt” som opplever at katten Jambo, som han elsker så høyt, plutselig dør. Dette skjer på selve nyttårsaften da de skal i gang med rakettoppskytningen. På en original måte flettes guttens undring over døden inn i en fabel hvor han gjennom en engel som krasjlander på jorden blir med på en himmelferd til dødsriket hvor han møter Jambo igjen. Ferden gjennomføres sammen med en venninne han for første gang møter på gravstedet til Jambo, en venninne som har sitt eget tap å sørge over. Fra den dypeste tristhet oppdager gutten at han gjennom spjelking av engelens vinger og dens myke pels kan smile igjen, noe han aldri trodde skulle skje. Han oppdager at det er mulig å bli glad igjen, uten at en glemmer den som en har mistet. Fabuleringene er rike: Hva spiser engler? Er det makrellskyer? Gjennom guttens spørsmål hører vi barns undring omkring døden og livet – undringer som er lett å identifisere seg med for barn som ser filmen.

På sin egen reise i Norges land har teaterforestillingen høstet gode kritikker og vunnet pris for beste scenografi.¹ Reisen som barn tas med på handler om død og sorg.

Fungerer den så for barn utenfor scenen? Her vil nok meningene være delte – og det er kanskje barn som burde være anmeldere mer enn en middelaldrende psykolog. Uten å ha sett teaterforestillingen tenker jeg at dette stykket fungerer best med barna tett innpå skuespillerne. Filmen fungerer ikke helt vellykket fordi atmosfæren i en teatersal ikke kan gjenskapes i møte med den endimensjonale skjermen. Det blir noe stivt og avflatet over filmen, noe som gjør at den i liten grad berører denne

¹ Teaterforestillingen er med Totalteatret.

anmelders hjerte. Kanskje ville det fungert bedre om skuespillerne som ble nyttet ved filmatiseringen hadde vært barn?

Spørsmålet jeg likevel stiller er: Vil den fungere slik den er tenkt? På omslaget står det: "Forestillingen kan være til nytte for barn og voksne ved død eller tap av en av sine kjære." Jeg tror svaret er både ja og nei. Barn vil nok kjenne seg igjen i undringene og de følelsesmessige stemninger av både tristhet, sinne, savn og lengsel som er i filmen. Likevel får den meg til å tenke på historien om moren som ikke visste sine arme råd om hvordan hun skulle fortelle sin 5-årige sønn som skulle komme fra barnehagen at katten deres Rasmus var død. Til slutt tok hun, som mange andre foreldre, himmelen til hjelp og fortalte gutten sin: "Rasmus er død og nå er han i himmelen med Jesus", hvorpå gutten repliserte: "Hva, en dau katt oppe i himmelen?"

Barn tåler at vi kan snakke direkte og konkret med dem om døden, og spesielt mindre barn kan bli forvirret over det abstrakte (den døde i himmelen) og det konkrete (den døde i graven), og vi skal være forsiktige så vi ikke øker deres forvirring. Samtidig må vi være vare for barns undring og tanker, og lytte bak de spørsmål de stiller oss. Selv om filmen tar opp viktige følelser i kjølvannet av et dødsfall, som savn, tristhet og sinne, så tror jeg at denne filmen kanskje vil fungere best som bakgrunn for en samtale med barn i skolealder om døden og hva som skjer etter vi er død, mer enn en film for dem som nylig har opplevd død i sin midte. For dem tror jeg at boken til Anne Jacobsen: *Det var en gang vi ikke var her* (København, Hans Reitzels forlag, 1989) vil være mer anvendelig (det er nesten en skam at denne boken ikke er oversatt til norsk). Samtidig er det slik at en del barn ikke greier å snakke direkte om det som har skjedd dem. For dem kan det være lettere å snakke om hvordan det er for gutten å miste Jambo, sin beste venn.

Atle Dyregrov
Senter for krisepsykologi
Fabrikkgaten 5
N-5059 Bergen, Norway
e-post: atle@uib.no